

INTERVIEW

**BART FAUSER VINDT
GENEESKUNDE TE
MANGERICHT**

REIZEN

**MALTA IS ALTIJD
WEER ANDERS**

ZAKELIJK

**ONNODIGE BTW BIJ
INHUREN PERSONEEL**

Eén jaar Ab Klink

OMSLAGARTIKEL

ÉÉN JAAR AB KLINK

In zijn eerste jaar als minister heeft Ab Klink, tot verbazing van talrijke Haagse cynici, de politieke arena van de Tweede Kamer zonder noemenswaardige kleerscheuren weten te overleven. Dat lukte hem door inzet te paren aan kennis van zaken, door goed te luisteren en alle politieke partijen serieus te nemen. Een tussenbalans. **14**

DE TUINKAMER

Zoveel mogelijk **GENIETEN** van de **ZON** en het **BUITENLEVEN**. Met een uitbouw haal je niet alleen de natuur, maar ook een flinke stoot extra licht in huis. **24**

ONNODIGE BTW

Gebruikmaken van personeel van een andere organisatie kan **BELAST** zijn met **BTW**. Als zorgondernemer kun je dit ondervangen door inkoop van onderlinge diensten te **VERMIJDEN**. **50**

10	PROFESSIONEEL Interview: hoogleraar voortplantings-geneeskunde BART FAUSER	30	ETEN EN DRINKEN Merijn Tol over KAAS , met een recept voor HARTIGE TAARTJES	48	VVAA VVAA Kort
13	Opinie: HENK DONKER over Amerikaanse toestanden	31	RESTAURANT MERLOT in Amersfoort	49	Praktijk: BART DOORNBUSCH over rechtspersoonlijkheden
14	Omslagartikel: voorkomend en volhardend: 1 jaar AB KLINK	31	Wijn: FITOU LES 12, MONT TAUCH 2006	50	Onnodige BTW
19	De markt: FRANK VAN WIJCK over vergelijkende cijfers	32	AUTO Autoportret: VW TIGUAN	52	Exclusief: BOTANISCH TEKENEN
21	NIEUW : podotherapeut MANO DE KOK timmert aan de weg met Hállux	36	Rijden op WATERSTOF	53	Exclusief: wandelen en varen in DE BIESBOSCH
22	ICT in de zorg: GERT-JAN BORGHUIS over de complexiteit van zorg- ICT	37	Kort nieuws: verlichtingselementen van AUTOSTYLE ; LEREN op de achterbank; winterbanden opslaan op een VELGENBOOM	54	KWARTAALBERICHT
23	BOEKEN Mijn favoriete pil: <i>Joh. Sebastian Bach</i> van Albert Schweitzer	37	Mijn roadmusic: <i>Destiny</i> van The Jacksons	58	VVAA opleidingen
23	Nieuw: <i>Pijn</i> van Amanda Kluveld	38	REIZEN Reisverhaal plus ledenaanbieding: MALTA & GOZO	60	VVAA informatie en contactgegevens
24	WONEN De bekoringen van de TUINKAMER	44	Reizen kort: familiegroepsreis Turkije; 109 dagen op WERELDCRUISE in 2009; met de auto door ARGENTINIË	62	Ledemaatjes
27	Waar u bij de aanbouw van een SERRE op moet letten			5	EN VERDER
28	PERSONAL TECHNOLOGY PRATEN tegen de PC			6	Van de redactie
29	BRAM VERMEER over de webcam			9	De wachtkamer
				35	Brieven en colofon
					Puzzel

Omslagillustratie: Paul van der Steen

INTERVIEW

'VROUWENPROBLEMEN'
Hoogleraar voortplantingsgeneeskunde **BART FAUSER** vindt dat de geneeskunde van nu te veel door mannen voor mannen is ontwikkeld. "Women's Health verdient meer aandacht." **10**

AUTOPORTRET

De **VOLKSWAGEN TIGUAN** heeft alles in zich om een verkooptopper te worden. De nieuwe mini-SUV is compact, zuinig en bovendien een alleskunner. **32**

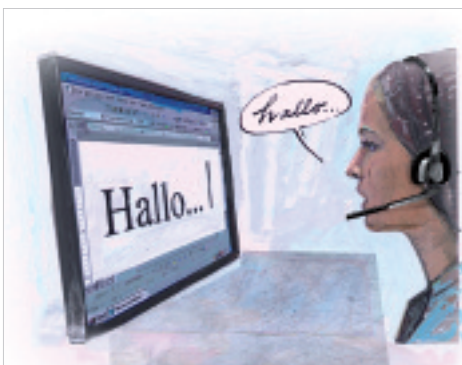
Zie www.artsenauto.nl voor een video-impressie.

REIZEN

MALTA & GOZO

Een paar dagen rondlopen op Malta en Gozo leidt vrijwel onvermijdelijk tot een gevoel van verbazing. Maar juist de **ONGRIJPBARE MIX** van het **BEKENDE** en het **ONBEKENDE** maakt deze eilanden tot een unieke vakantiebestemming. **38**

PRATEN
TEGEN DE PC

Een tekst invoeren zonder een toetsenbord aan te raken. Of over internet struinen zonder je handen te hoeven gebruiken. Met de juiste **SPRAAKHERKENNINGSSOFTWARE** kan het. **28**

Blij met Klink

Van alle journalistieke genres vind ik zelf het profiel het mooiste. Anders dan bij een interview, houdt de auteur zelf de regie over zijn verhaal. Hij maakt zich niet afhankelijk van de bereidheid tot medewerking van een geportretteerde, of van diens organisatie en voorlichters. Ook het achteraf voeren van onderhandelingen over wat iemand nou wel of niet precies heeft gezegd, dan wel heeft bedoeld – wat soms heel moeizaam kan verlopen – is bij een profiel niet nodig.

Voor zo'n profiel haal je informatie van elders. Uit allerlei schriftelijke bronnen. Maar ook bij allerlei mensen: personen uit de omgeving van de geportretteerde, of kenners van de bredere context waarbinnen die opereert, die al dan niet 'off the record' informatie willen verschaffen.

Zo'n aanpak geeft een auteur grote vrijheid om in alle onbevangenheid te schrijven. Zo'n profiel kan dan ook heel kritisch uitpakken, maar doel op zich mag dat natuurlijk nooit zijn. Als een auteur oprecht tot de conclusie komt dat over iemand juist een positief oordeel geboden is, kan ook dat boeiende en soms verrassende inzichten opleveren.

Dat laatste is zeker het geval met het omslagartikel van dit nieuwe nummer van *Arts & Auto*: een door Willem Wansink geschreven profiel van Ab Klink. Wansink was tot voor kort redacteur van *Eisevier*, waar hij jarenlang voorbeeldig-kritisch de wereld van de Nederlandse gezondheidszorg volgde. Zijn waardering voor de minister, zoals die in zijn artikel doorklinkt, is dan ook oprecht, en onderbouwd.

Intussen blijft *Arts & Auto* vernieuwen. In het vorige nummer schreef ik hier over onze vernieuwde en verbeterde website (www.artsenauto.nl – heeft u al eens een bezoek gebracht?). Dit keer vraag ik uw aandacht voor de vernieuwing van onze 'ICT in de zorg'-rubriek. Die vult vanaf nu een hele pagina in ieder nummer, en wordt vanaf nu geschreven door een nieuwe vaste auteur. Gert-Jan Borghuis studeerde geneeskunde, maar is al ruim twintig jaar actief, als manager en adviseur, in de zorg-ICT. U vindt zijn eerste bijdrage op pagina 22.

Flip Vuijsje
hoofdredacteur

Voorkomend en volhardend

Eén jaar Ab Klink

In februari 2007 trad Ab Klink aan als minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. De analyticus werd bewindsman, de denker een doener. Om te weten hoe de vork in de steel zit, pakt hij zelf de telefoon. En als het aan hem ligt, zet de marktwerking in de zorg snel dóór.

TEKST **WILLEM WANSINK**

Volharding en doorzettingsvermogen zijn waarschijnlijk de belangrijkste karaktertrekken van CDA-minister Ab Klink (49) van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. 'Ausdauer', taaiheid, noemen de Duitsers dit soort wezenlijke kenmerken.

Volharding is geconcentreerd geduld, schreef de 18de-eeuwse Schotse essayist Thomas Carlyle. Het is de ideale voorwaarde om marathonloper te worden, of een succesvolle langeafstandsschaatser. Maar het is evenzeer een eigenschap waarbij een inhoudelijk gerichte bewindsman als Klink baat heeft die als 'dossiervreter' bekend staat en aan vier uur slaap per nacht genoeg schijnt te hebben.

'Grote onbekende van het kabinet'

Ab Klink, zo wordt hij getypeerd, is vooral een denker. In aanleg een wetenschapper. Aimabel en vol zelfspot. Een moraalridder werd hij laatdunkend genoemd toen hij eind februari 2007, nu een jaar geleden, toetrad tot het vierde kabinet van zijn goede vriend Jan Peter Balkenende, die net als hij in Capelle aan den IJssel woont.

Tot vorig jaar gold Klink vooral als een onderwijsdeskundige. Graag was hij minister van Onderwijs geworden. Maar de CDA-ideologie heeft ook op zorggebied zijn sporen verdiend. Als directeur van het Wetenschappelijk Bureau van het CDA stond hij aan de wieg van de Zorgverzekeringswet die zijn ministeriële voorganger Hans Hoogervorst (VVD) in 2005 door het parlement wist te loodsen. Die achtergrond wekte vertrouwen.

Veel meer was er destijds niet van hem bekend – al ging Klink er verbaal voortvarend tegenaan. Hij keerde zich tegen het excessieve drankgebruik onder jongeren en kaartte de maatschappelijke

kosten van overgewicht aan. Prompt hekelde *HP/De Tijd* 'de grote onbekende van het kabinet' als iemand die een 'tsunami aan fatsoensbevorderende plannen' over het land zou hebben afgeroepen. En passant desavoueerde Edith Schippers, Tweede Kamerlid van de VVD, hem als aanhanger van de 'levensstijlinquisitie'. Hij zou zich tot achter de voordeur met de thuissituatie willen bemoeien.

Klassieke Bildungsbürger

Nu is het geen belediging om Klink een denker te noemen. In geestelijk opzicht is de beschouwend ingestelde bewindsman een prettige uitzondering in politiek Den Haag, waar sinds de soms houterig overkomende voormalige VVD-leider Frits Bolkestein en naast Klinks kabinetscollega's Ernst Hirsch Ballin, Piet Hein Donner en Ronald Plasterk, gewoonlijk weinig publieke intellectuelen figureren.

Klink is een langetermijndenker. Hij kijkt verder dan het regeerakkoord, dat hij vooral als een politieke deal beschouwt. Hij probeert alle aspecten van een vraagstuk te doorgronden, hij is zorgvuldig en altijd goed geïnformeerd, heet het in zijn omgeving. Hij leest veel: niet alleen ambtelijke stukken, maar ook geschiedkundige, filosofisch getinte, theologische, juridische en (Duitse) politieke boeken, zoals *Nur wer sich ändert wird bestehen* van Friedrich Merz, de dwarse voormalige christen-democratische Bondsdagafgevaardigde, die niet kon opschieten met CDU-leider Angela Merkel.

Sterker: Ab Klink zit vol aanbevelingen en suggesties. Maar al te graag wil hij zijn kennis over een pas gelezen titel delen met zijn gesprekspartners. Vroeger waren dat de boeken van Ameri-

OMWILLE VAN DE MORAAAL IS HET BETER DAT DE OVERHEID GEEN MORAAAL OPLEGT

**“IK LAAT ME
NIET LEIDEN
DOOR DAAD-
KRACHTDRIFT”**

FOTO: ANP/HANS KOUJENHOVEN

kaanse denkers als Amitai Etzioni en Christopher Lasch. Tegenwoordig is het Michael Barone's *Our First Revolution*. Dat boek gaat over de Nederlandse invloed op de Britse Glorious Revolution van 1688, met zijn vertegenwoordigende democratie en gegarandeerde vrijheidsrechten, die eind 18de eeuw weer de grondleggers van de Verenigde Staten inspireerden om in opstand te komen tegen Groot-Brittannië.

Klinks *tone of voice* is doordacht. Gezond verstand: hij weegt af, hij formuleert beheerst en helder. Hij is vriendelijk, bescheiden, voorkomend, hoffelijk en attent. Een Bildungsbürger met een klassiek aandoende beschavingsopdracht, zoals er eind 19de eeuw in het destijds jonge Duitsland

vele bestonden, en er ook in het huidige, herenigde buurland talloze kunnen worden aangetroffen. Geen wonder dat zijn favoriete internetpagina de nieuwssite van het conservatieve Duitse dagblad *Die Welt* is (welt.de). Bovendien weet hij zich smaakvol te kleden. Maar dat is bijzaak in een vak waar de populistische stante-pede-reactie en de daarmee gepaard gaande kakofonische spraakverwarring allesbepalend zijn.

Een 'politiek dier' is hij niet. Wel een prima minister-in-wording. Hij leert snel, niet in de laatste plaats omdat hij zich ervan bewust is dat hij als bewindsman – conform Max Weber – zowel geduldig moet zijn als moet kunnen doorpakken. Volgens de 20ste-eeuwse Duitse socioloog Weber ►

▶ gaat het er in de politiek vooral om 'met inzicht en hartstocht gaten te boren in dikke planken'.

Zelf de telefoon pakken

Wie Klink volgt, merkt dat hij telkens voor de weloverwogen aanpak kiest. Hij houdt niet van snelle besluiten. Zoals het een intellectueel betaamt, benadert hij elk onderwerp op kousenvoeten. Hij bestudeert de stapels dossiers grondig, hij zoekt de dilemma's, speurt naar tegenargumenten, en gunt zich de tijd om te twijfelen. Hij wil geen vergissingen maken of anderen onrecht aandoen. Hij is bij de les, staat open voor advies, en schrikt er niet voor terug om urenlang nauwgezet te luisteren naar opeenvolgende superdeskundigen.

Uiteindelijk bepaalt hij zelf zijn lijn – *inner directed* als hij is. Desnoods diep in de nacht maakt hij de balans op en neemt hij een besluit. Dan pas handelt hij. "Ik laat me niet leiden door daadkrachtdrift", zei hij afgelopen september tegen het *Nederlands Dagblad*. Als hij niet over alle relevante feiten beschikt, dan geeft hij gerust opdracht om een extra onderzoek te verrichten. "Ik voel er ook niets voor om als een gepassioneerde moraalridder van bovenaf te verbieden en te ontraden, om op die manier een weiland vol misstanden af te grazen."

Klink is een beller. De telefoon, zo blijkt, is een van zijn grootste kompanen. Hij belt zijn contacten persoonlijk op. Om bij te praten, lastige obstakels te signaleren of een achtergrondgesprek te arrangeren. Klink wil weten wat er werkelijk aan de hand is in de zorgsector of daarbuiten. Al belend houdt hij zijn netwerk intact en het speelveld overzichtelijk. Hij was amper een week in functie of een van de beroemdste medische specialisten van het land zat al bij hem in Den Haag op de kamer. Dat had de minister zelf geregeld – omdat hij steeds het naadje van de kous wil weten. Het blijft een ongewone aanpak, zelfs voor de 'moderne' manager die dit soort klusjes nog altijd bij voorkeur door zijn secretaresse, medewerkers of woordvoerder laat doen.

Ambitieuze doelstellingen

Ab Klink, de intellectueel, is meer dan een ideoloog. Hij wil iets veranderen. In menig opzicht is hij zelfs een visionair. Hij heeft een uitgewerkt concept van waar het naartoe moet met Nederland, de sociale zekerheid, en dus met de gezondheidszorg. Zijn doel is om meer marktwerking, meer concurrentie en meer prikkels in de zorg te introduceren. Hij wil de patiënt de ruimte geven en de kwaliteit van zorg zowel verbeteren als inzichtelijker maken. Ondernemerschap moet de ruimte krijgen, innovatie worden gestimuleerd. In dat verband vertrouwt hij erop dat initiatiefrijke artsen en specialisten, zeker als ze willen uitblinken, zich zullen ontpoppen tot belangrijke bondgenoten van de patiënten.

Bij deze ambities blijft het niet. In zijn eerste jaar als minister heeft Klink, die vier jaar in de Eerste Kamer zat, tot verbazing van de talrijke

FOTO: HOLLANDE HOOGTE/MARTIJN BEEKMAN

ABRAHAM KLINK

Ab Klink, die komende herfst vijftig wordt, werd op 2 november 1958 geboren op het Zuid-Hollandse Goeree-Overflakkee. Beter gezegd in het dorpje Stellendam, dat tot de gemeente Goedereede hoort en niet ver verwijderd is van Dirksland, waar tien jaar eerder de voormalige CDA-coryfee Elco Brinkman ter wereld kwam. Een calvinistisch nest: Klinks grootvaders waren bakker en visser, zijn vader was assurantieadviseur en lid van de behoudende Gereformeerde Bond (binnen de Nederlands Hervormde Kerk).

Net als zijn tweelingbroer legde Ab Klink de uitzonderlijk lange weg af via de mavo in Middelharnis, de christelijke havo en het vwo in Rotterdam naar de Erasmus Universiteit, waar hij in 1984 afstudeerde als socioloog. In 1991 promoveerde hij aan de Rijksuniversiteit Leiden tot doctor in de rechtsgelertheid op de dissertatie *Christen-democratie en overheid: de christen-democratische politieke filosofie en enige staats- en bestuursrechtelijke implicaties*.

De christelijke leer en de rol van de staat werden zijn leidraad. In 1984, direct na zijn studie, werd hij wetenschappelijk medewerker bij het Wetenschappelijk Instituut van het CDA. In 1992 stapte hij over naar het ministerie van Justitie, waar hij aanvankelijk politiek medewerker werd van minister Hirsch Ballin, later raadadviseur en in 1996 plaatsvervangend directeur van de afdeling rechtspleging.

Hij moet het erg goed hebben gedaan, want al in 1999 werd hij teruggehaald naar het Wetenschappelijk Instituut van het CDA, ditmaal als directeur. Hier moest hij onder meer het CDA een nieuw ideologisch fundament verschaffen, concrete beleidsplannen ontwerpen en meehelpen om de partij vanuit de diaspora waarin ze zich sinds 1994 bevond terug te halen naar het centrum van de macht.

Haagse cynici zelfs de politieke arena van de Tweede Kamer zonder noemenswaardige kleerscheuren weten te overleven. Dat lukte hem door inzet te paren aan kennis van zaken, door goed te luisteren en alle politieke partijen serieus te nemen. Hij stelde vragen, gaf gedegen antwoorden en deed concrete toezeggingen.

Tegen *Vrij Nederland* ging hij onlangs uitgebreid in op zijn werkelijke missie: de herpositionering van de staat. "Voorop staat dat de overheid weer goed moet presteren in haar kerntaken", zei hij. Dat kan door de kwaliteit van de publieke dienstverlening te verbeteren. Nog steeds verwijt Klink de paarse kabinetten van PvdA-premier Wim Kok dat ze de publieke diensten hebben uitgekleeft door geen aandacht te besteden aan het snel oplopende personeelstekort, onder meer in de zorg. Daardoor namen de wachtlijsten toe, ontbraken er leraren voor de klas en hadden de steden veel te weinig agenten.

Geen moraal opleggen

Volgens Klink is deze cumulatie van problemen, los van de multiculturele kwestie, nog altijd niet opgelost. Sterker: vooral de zorg krijgt in toenemende mate te maken met structurele personeelstekorten. Als de overheid er bovendien niet in slaagt de zogeheten vergrijzingsgolf het hoofd te bieden, dan kan het zo weer spaak lopen. Met alle risico's van dien.

In het vraaggesprek met *Vrij Nederland* komt de minister naar voren als een geëngageerde en coherent redenerende politicus. Hij wil niet dat de overheid méér doet. Integendeel: de staat dient zich terughoudend op te stellen en bijbelteksten niet rechtstreeks te vertalen in politieke stellingnames. Conform de 21ste-eeuwse CDA-ideologie dragen burgers een grote eigen verantwoordelijkheid, vindt hij.

In tegenstelling tot het beeld dat van hem geschapen is, moet de overheid zich volgens hem niet bemoeien met wat mensen drinken, of ze vis of vlees eten, en of ze wel of geen onverzadigd vetzuur gebruiken. "Dus liever geen vettax, geen verbod van het happy hour, geen verhoging van de leeftijdsgrens van alcoholconsumptie van zestien naar achttien." Dat een jongen van zestien tijdens een schoolfeestje geen pilsje meer zou mogen drinken, kan er bij hem niet in. Want, voegde hij daaraan toe: "Je mag van het leven genieten." Opmerkelijke woorden voor een calvinist.

Net als Balkenende streeft Klink ernaar de sociale samenhang in de maatschappij te verstevigen. Dat kan volgens hem zonder te betuttelen of van bovenaf de zaken te willen regelen. Nog voor zijn aantreden liet hij in het tv-programma *Buitenhof* weten dat Nederland niet terug moet naar de tijd waarin politici en de bobo's van de belangenorganisaties en coöperaties de dienst uitmaakten. Juist omwille van de moraal is het beter dat de overheid de mensen geen moraal oplegt. Dat is een particuliere zaak, meent de christen-democraat. ▶

"GEEN VET-TAX, GEEN VERBOD OP HAPPY HOUR, GEEN HOGERE LEEFTIJDSGRENS VOOR ALCOHOL"

PROF. MR. WILLEMEN KASTELEIN is advocaat/partner bij KBS advocaten in Utrecht en bijzonder hoogleraar gezondheidsrecht in Nijmegen.

Politie in de zorg (1)

Steeds meer artsen, verpleegkundigen en andere hulpverleners in de zorg krijgen te maken met justitiële onderzoeken. Sneller dan vroeger zet familie vraagtekens bij het overlijden van hun dierbare en volgt een politieonderzoek naar het overlijden van een patiënt waarin de arts of verpleegkundige verdachte kan zijn van een strafbaar feit, zoals dood door schuld. Opvallend is dat veel hulpverleners in een dergelijke situatie hun rechten niet kennen en totaal niet voorbereid zijn op de middelen die justitie soms inzet en hoe daarop te reageren.

Zo werd de huisarts van de Haagse 'tante Fietje' een aantal dagen onder strenge beperkingen vastgehouden en ondervraagd op verdenking van moord, terwijl de vermoedens van justitie volledig onjuist bleken te zijn en het gerechtshof hem later van alle blaam gezuiverd heeft.

Velen weten nog wel dat een verdachte een zwijgrecht heeft, maar bijvoorbeeld niet dat getuigen niet verplicht zijn aan een politieverhoor mee te werken. De politie vertelt dat soort zaken in het algemeen niet spontaan en kan soms intimiderend optreden door iemand thuis op te halen en niets te willen zeggen over de reden daarvan 'in het belang van het onderzoek'.

De officier van justitie eist in dit soort situaties inzage in het medisch en verpleegkundig dossier en kan dat volgens de jurisprudentie alleen verkrijgen als er een reële verdenking is dat er een ernstig strafbaar feit is begaan. Als daarvan geen sprake is, heeft justitie niet zonder meer recht op inzage of afschrift van het dossier en al helemaal niet als de patiënt zelf daarvoor geen toestemming heeft gegeven of kan geven. Het beroepsgeheim c.q. verschoningsrecht weegt in die omstandigheden nog altijd zwaar.

Als u met dit soort vragen te maken krijgt, is het verstandig altijd juridisch advies in te winnen en niet zonder meer onder druk van politie/justitie akkoord te gaan met het afgeven van een dossier of het afleggen van een verklaring.

FOTO: HOLLANDE HOOGTE/ EVELYNE JACO

DE MONDIGE PATIËNT MOET IN DE NAASTE TOEKOMST ECHT IETS TE KIEZEN HEBBEN

► Deze vrijzinnige uitgangspunten zijn een constante in Klinks denkwereld. Ze keren terug in zijn benadering van de gezondheidszorg. Ook daar speelt de eigen verantwoordelijkheid een grote rol. Vanuit dit perspectief stelt Klink in zijn beleid de patiënt centraal, en zet hij in op het particuliere initiatief van de medische stand. Net als talloze andere beleidsmakers in de zorg zegt hij hierin mede geïnspireerd te zijn door de publicaties van de Amerikanen Michael Porter (*Redefining Health Care*) en Regina Herzlinger (*Who Killed Health Care?*).

Vol gas, maar met de voet bij de rem

Als minister houdt Klink het tempo er goed in, al heeft hij een andere stijl dan zijn voorganger Hoogervorst. Maar die heeft z'n karwei niet afge maakt, zei voorzitter Joan Leemhuis-Stout van de NVZ vereniging van ziekenhuizen vorig jaar tegen *Elsevier*. Leemhuis-Stout vond dat Hoogervorst meer gas had moeten geven bij de uitbreiding van de marktwerking. De ziekenhuizen waren er klaar voor. Hoogervorst heeft dat afgeremd.

Onder Klink kan het spel eindelijk beginnen, wordt in Den Haag gezegd. De ziekenhuissector gaat op de schop. De minister verbindt daar wel enkele voorwaarden aan. De kosten moeten beheersbaar blijven. Er moet meer inzicht komen in de werkelijke kwaliteit van een behandeling. En ook de arbeidsproductiviteit moet omhoog, onder meer door te investeren in innovatie.

Ongeacht de eventuele tegenstand gaat Klink verder op de ingeslagen weg van gereguleerde marktwerking. Hij wil niet in één keer volledig vrije prijsonderhandelingen invoeren. Dat vindt hij onverantwoord (zie kader Meer vaart achter marktwerking). Maar in een groot deel van de ziekenhuiszorg wenst hij echte prijsconcurrentie te zien, naast specialisatie en verdere concentratie. Vol gas, maar met de voet dicht bij de rem, zoals hij het eind vorig jaar uitdrukte tegenover *Het Financieele Dagblad*.

Keer op keer laat de minister bovendien weten dat de mondige patiënt al in de naaste toekomst echt iets te kiezen moet hebben. Ook daarom worden de komende jaren de uitkomsten van behandelingen rond tachtig aandoeningen openbaar gemaakt. Hoogste tijd. Want welke burger wil niet graag worden geholpen door een specialist die ook op objectieve gronden tot de besten van het land hoort? ■

Drs. W.P.M. Wansink is publicist en gespreksleider. Van 1988 tot 2008 werkte hij bij het weekblad *Elsevier*. Sinds 2001 was hij als redacteur gezondheidszorg verantwoordelijk voor de jaarlijkse publicatie 'De beste ziekenhuizen'.

MEER VAART ACHTER MARKTWERKING

Concurrentiedenken en marktwerking zijn voor Ab Klink geen inhoudsloze begrippen, maar fundamentele ethische uitgangspunten. Wat hem betreft wordt de marktwerking in de zorg ook sneller doorgevoerd dan in het regeerakkoord van Balkenende IV met het CDA, de PvdA en de ChristenUnie is vastgelegd. Hij wil zeker niet alles ineens overhoop halen, maar als dit jaar blijkt dat de eerste stappen richting marktwerking in de zorg succesvol zijn, dan is een stapsgewijze uitbreiding van de zogeheten vrij onderhandelbare behandelingen van 20 naar 70 procent in 2010 zeker haalbaar. Al in 2009 ligt een verdubbeling van het aantal DBC's naar 40 procent – minder vergaand dan wat er in 2006 in het door Klink opgestelde CDA-verkiezingsprogramma stond – in het verschiet, al heeft coalitiepartner PvdA daar nog steeds moeite mee.

Klink kiest daarbij wel voor een zorgvuldige overgangsfase. Hij zet in op kwaliteit, en niet slechts op kostenbeheersing. Hij wil dat zorgaanbieders worden uitgedaagd om de beste kwaliteit te leveren tegen een scherpe prijs. Ziekenhuizen en specialisten kunnen zich toeleggen op waar ze echt goed in zijn, of nieuwe expertise ontwikkelen, bijvoorbeeld op het gebied van typische aandoeningen voor ouderen. Dat biedt bijvoorbeeld kansen voor nog meer zelfstandige behandelcentra. Daarnaast worden ziekenhuizen integraal verantwoordelijk gesteld voor hun eigen vastgoed en kapitaallasten.